

Το πιο εύκολο και συνηθισμένο είναι να μετρείται η αξιολογία ενός σπουδαίου αθλητή (βέβαια και αθλήτριας) με το χρονόμετρο, τη μετροταινία ή την παραγωγικότητα σε γκολ και καλάθια – μια υπόθεση απλής στατιστικής. Το σω-

στό όμως είναι να εξετάζεται πώς συνδέεται ο αθλητής με την εποχή του και τι εκφράζει η επιτυχία του. Πάρτε παράδειγμα τον κατ'εξοχήν θρύλο του ελληνικού αθλητισμού, Σπύρο Λούη. Ποιος θυμάται (πέρα από την εξειδικευμέ-

νη κάστα των ειδικών του στίβου) την επίδοσή του στον πρώτο ολυμπιακό μαραθώνιο του 1896, που αποτέλεσε και το πρώτο παγκόσμιο ρεκόρ; Αυτό που έχει μείνει ανεξίτηλα στον χρόνο είναι ότι η επιτυχία αυτή εξέφραζε τη λαχτά-

ρα ενός ολόκληρου λαού για διεθνή αναγνώριση. Τη λαχτάρα ενός λαού με ένδοξο μεν παρελθόν, που ζούσε όμως στο περιθώριο, καθώς οι δάφνες του φιλελληνισμού για τον αγώνα του 1821 είχαν – ως μνήμη – σχεδόν μαραθεί.

Ο θριαμβευτής της Βοστώνης

Ένα βιβλίο για τον Στέλιο Κυριακίδη, που χάρισε στην Ελλάδα ένα από τα πιο σημαντικά αθλητικά της τρόπαια

**Νίκος Τσιώτος -
Ανδρέας Νταμπίλης**

**Γεννημένος νικητής
(Η απίστευτη ιστορία
του μαραθωνοδρόμου
Στέλιου Κυριακίδη)**

Εκδόσεις Κέδρος, 2001, σελ.
360, τιμή 17,80 ευρώ

Του ΠΕΤΡΟΥ ΛΙΝΑΡΔΟΥ

Στο ίδιο περίπου μήκος κύματος ζει στον χρόνο ένας άλλος σημαντικότατος ελληνοκύπριος αθλητής, μαραθωνοδρόμος και αυτός, ο Στέλιος Κυριακίδης. Γεννημένος το 1910 στο χωριό Στατός της Πάφου, εντάχθηκε πολύ νέος στον αρχαιότερο σε ζωή και δράση σύλλογο της Κύπρου, τον περίφημο ΓΑ-ΣΙ-Ο (Γυμναστικός Σύλλογος «Ολύμπια», έτος ίδρυσης το 1892) και έμεινε πιστός σε αυτόν ως το τέλος της αγωνιστικής του σταδιοδρομίας – σε αντίθεση με άλλους κύπριους αθλητές που προτιμούσαν αθηναϊκούς συλλόγους και τότε και αργότερα.

Την ταύτιση με την ιστορία της Ελλάδας – όχι κατ'ανάγκη στα αθλητικά μόνο πλαίσια – ο Κυριακίδης την κέρδισε επάξια με έναν πραγματικό άθλο. Το 1946 αυτός ο λιπόσαρκος μικρόσωμος δρομέας αναδείχθηκε κορυφαίος πρεσβευτής της Ελλάδας, όταν βγαλμένος από την πείνα και τις τραγικές ημέρες της Κατοχής κέρδισε τον διεθνή μαραθώνιο της Βοστώνης προς μεγάλη έκπληξη των ειδημόνων (αν και ο μαραθώνιος πάντα επιφυλάσσει εκπλήξεις στον δρόμο για τον τερματισμό). Οι περισσότεροι από τους αντιπάλους του (αν όχι όλοι) είχαν αφήσει πίσω τις εμπειρίες του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Ο Κυριακίδης πέρασε τον Ατλαντικό Κουβαλώντας στις λιγοστές αποσκευές του το νέο δράμα της Ελλάδας, τον εμφύλιο πόλεμο. Είσι η νίκη του άφησε ανεξίτηλη την προ-

Ο μαραθωνοδρόμος Στέλιος Κυριακίδης τη στιγμή της προσπάθειας, ακολουθούμενος από ποδηλάτη χωροφύλακα

σωπική του σφραγίδα στη ζωή μιας μικρής χώρας, την οποία είχαν ξεχάσει όλοι εκείνοι οι σπουδαίοι από τις χώρες που νίκησαν και την ώρα των δυσκολιών υμνολογούσαν τους Έλληνες. Ο Στέλιος Κυριακίδης έγραψε τον δικό του άθλο στους δρόμους της Βοστώνης, «γεννημένος νικητής».

Αυτόν τον άθλο ξετυλίγουν δύο Ελληνοαμερικανοί, ο καθηγητής σε δημόσιο σχολείο της Βοστώνης Νίκος Τσιώτος και ο δημοσιογράφος Ανδρέας Νταμπίλης (βοηθός του εκδότη στην εφημερίδα «Boston Globe»). Χρόνο τον χρόνο, κε-

φάλαιο το κεφάλαιο, σελίδα τη σελίδα παρακολουθούμε την πορεία του Κυριακίδη. Τα χρόνια της νιότης του στην Κύπρο, τη λαμπρή συνέχεια ως πρωταθλητή και βαλκανιονίκη του μαραθωνίου αλλά και των δρόμων 5.000 και 10.000 μέτρων, τόσο στην Ελλάδα όσο και εκτός συνόρων ως το 1946, οπότε σε ηλικία 36 ετών σήκωσε όλη την Ελλάδα αλλά και την Κύπρο στους κυρτούς ώμους του. Οι συγγραφείς με ειλικρινή θαυμασμό και σεβασμό προς τον Κυριακίδη παρακολουθούν ένα ένα τα βήματα που τον έφεραν στη με-

γάλη αυτή καταξίωση. Με εμφανέστατη στοργή αλλά και μεράκι στη γραπτή μυθιστορηματική ανασύνθεση του προσώπου του αθλητή συγκέντρωσαν με την υπομονή του μυρμηγκιού αλλά και την αίσθηση ευθύνης που πρέπει να διακρίνει τους βιογράφους ένα ένα τα στοιχεία και χωρίς περίπλοκα ψυχογραφήματα φιλοτεχνούν την «απίστευτη ιστορία του μαραθωνοδρόμου Στέλιου Κυριακίδη».

Είναι φανερό ότι επιδίωξη τους είναι να αναδείξουν τον άνθρωπο-αθλητή μέσα από τον περίγυρό του, εκείνους που του

συμπαραστάθηκαν και τον συντρόφευσαν στη ζωή του. Το επιτυγχάνουν άλλοτε συγκεκριμένους τεκμήρια και αφηγήσεις τρίτων και άλλοτε ερμηνεύοντας από τη δική τους συναισθηματικά φορτισμένη σκοπιά τις περιπέτειες του Κυριακίδη με άξονα πάντα τον μαραθώνιο αλλά και με αναφορές στα όσα έζησε και πέτυχε, πριν από τον άθλο και έπειτα από αυτόν. Ο Στέλιος Κυριακίδης ανήκει στη μεγάλη γενιά του ελληνικού στίβου του '30 που είχε μπολιαστεί με τη ρώμη της κυπριακής άθλησης. Τη γενιά των Βαλκανικών Αγώνων της περιόδου 1929-1939, όταν η Ελλάδα αποτελούσε την ατμομηχανή που έσερνε προς τα εμπρός τις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες, που ήταν αθλητικά υπανάπτυκτες. Πλάι και μαζί με τον Μάντικα, τον Φραγκούδη, τον Σύλλα, τον Λαμπράκη και πολλούς άλλους ακόμη ήταν ο μαγνήτης για τους φιλάθλους που πλημμύριζαν το Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο στην πρώτη φάση του θεσμού των Βαλκανιάδων – εκείνοι μεταλαμπάδευσαν το ελληνικό αθλητικό πνεύμα και στο Ζάγκρεμπ, στο Βουκουρέστι, στη Σόφια, στο Βελιγράδι, στην Κωνσταντινούπολη.

Πολυσημάντη η προσφορά του Κυριακίδη και μετά την απόσυρσή του από την ενεργό δράση ως δρομέα. Γιατί παρέμεινε στην πρώτη γραμμή (ως προπονητής και διοικητικός παράγοντας) ως το τέλος του βίου του. Και στάθηκε τυχερός που δύο ελληνοαμερικανοί συγγραφείς τον αγάπησαν τόσο και με τόσο ζεστό τρόπο διηγήθηκαν τη ζωή του...

Ως υποσημείωση και όχι προς ψόγον, να σταθούμε στην περιορισμένη – γιατί άραγε; – παρουσία, στο βιβλίο, φωτογραφιών. Ο αθλητής ως άτομο δράσης εκφράζεται όχι μόνο μέσα από τις περιγραφές των μεγάλων στιγμών του αλλά και από την οπτική τους απουσία.

Ο κ. Πέτρος Λιναρδός είναι δημοσιογράφος, ιστορικός του αθλητισμού.